

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

PSIHOLOGIJA

NAVODILA ZA OCENJEVANJE

Ponedeljek, 29. avgust 2011

SPLOŠNA MATURA

IZPITNA POLA 1**Naloge izbirnega tipa****Pravilni odgovori:**

1.	B
2.	D
3.	C
4.	A
5.	D
6.	B
7.	A
8.	B
9.	C
10.	A
11.	D
12.	C

IZPITNA POLA 2**Esejske naloge****1. ESEJ**

ZNANJE:

Opredelitev pozabljanja: pozabljanje je brisanje gradiva iz spomina; pozabljanje je nasprotno ohranjanju gradiva v spominu in pomeni, da gradivo »izgubljam« iz spomina ...

Vsebinske (kakovostne) spremembe med pozabljanjem: spremenijo se pomen, dodajo se novi elementi, vsebina se naredi bolj smiselna in razumljiva, imena in števila se zamenjajo z običajnejšimi in posamezniku bolj znanimi in domačimi, gradivo postaja skladnejše s socialnim in kulturnim okoljem, iz katerega izvira posameznik ...

Količinske (kvantitativne) spremembe med pozabljanjem: število zapomnjenih podatkov se zmanjšuje, sprva zelo hitro, kasneje se upočasni, dokler informacije ne preidejo v dolgotrajni spomin ...

OPOMBA: Za opis vrst sprememb zadostuje 1 značilnost.

2. raven: opredelitev pozabljanja ter navedeni in opisani 2 vrsti sprememb	4 točke
opredelitev in navedeni 2 vrsti sprememb, 1 ustrezen opis	3 točke
1. raven: opredelitev in navedeni 2 vrsti sprememb ali opredelitev ter navedena in opisana 1 vrsta sprememb	2 točki
opredelitev pozabljanja ali navedeni 2 vrsti sprememb ali navedena in opisana ena vrsta sprememb	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:**Primeri za ponazoritev vsebinskih sprememb, npr.:**

- namesto Wundta dijak za začetnika znanstvene psihologije navede Watsona;
- ker se ne more spomniti utemeljitelja behaviorizma, meni, da je bil to John Behaviour;
- namesto leta 1879, ko se začne »znanstvena psihologija«, navede letnico 1789, ki si jo je zapomnil zaradi francoske revolucije;
- drugi smiselni primeri, vezani na psihološke vsebine po presoji ocenjevalca.

Primeri za ponazoritev količinskih sprememb, npr.:

- namesto treh vrst spomina se dijak spomni le na kratkotrajni in dolgotrajni spomin;
- spomni se le količinskih sprememb med pozabljanjem, ne pa tudi vsebinskih;
- namesto treh komponent stališč se dijak spomni le dveh;
- dijak ne ve o psihoanalizi povedati drugega kakor to, da jo je utemeljil Freud in da je poudarjala človekovo nezavedno;
- drugi smiselni primeri, vezani na psihološke vsebine, po presoji ocenjevalca.

- 4. raven:** 2 primera za vsebinske in 2 za količinske spremembe 4 točke
 2 primera za vsebinske in 1 za količinske spremembe **ali** obratno 3 točke
- OPOMBA: Če se primeri ne nanašajo na psihološke vsebine, se odgovor oceni na 3. ravni.
- 3. raven:** 1 primer za vsebinske in 1 primer za količinske spremembe 2 točki
 1 primer 1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Presoje psiholoških dejavnikov uspešnega učenja, ki vplivajo na pozabljanje, s pojasnitvami, npr.:

- **sposobnosti:** sposobnejši/inteligentnejši dijak hitreje razume snov, lažje poišče povezave in primere za ponazoritev, zato manj pozablja;
- **motivacija:** dijak, ki je motiviran in pričakuje, da bo znanje psihologije potreboval pri bodočem študiju/poklicu/v življenju, se uči zaradi uporabe znanja, gradivo osmišlja in ustvarja dobre asociativne povezave, ki preprečujejo pozabljanje;
- **predznanje:** dijak, ki ima dobro predznanje sociologije in dejavnikov socializacije, bolje razume vplive okolja na osebnost in si bolje zapomni vsebine iz socialne psihologije, ker jih osmisli ter znanje medsebojno poveže in utrdi, zato jih dlje časa ohrani v spominu;
- **učne navade:** dijak, ki se potrudi razumeti tujke, nepovezane informacije, se uči aktivno z reševanjem vaj, vzpostavljanjem povezav z življenjem in izkušnjami ..., bo naučeno gradivo bolje ohranil in manj pozabil; dijak, ki se uči pasivno in kampanjsko, bo pozabljal hitreje;
- drugi smiselni odgovori s pojasnitvami po presoji ocenjevalca.

- 6. raven:** presoje in pojasnitve vpliva 3 psiholoških dejavnikov 4 točke
 presoji in pojasnitvi 2 psiholoških dejavnikov 3 točke
- 5. raven:** presoji 2 in pojasnitev 1 psihološkega dejavnika 2 točki
 presoja 2 dejavnikov **ali** presoja in pojasnitev 1 dejavnika 1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2009, stran 8.

2. ESEJ

ZNANJE:

Opredelitvi in primeri za obe vrsti motivacije:**Zunanja motivacija:**

Kadar nekaj počnemo zaradi zunanjih ciljev: pohvale, nagrade, kazni, ocene ...; kadar so viri pobud za našo dejavnost drugi ljudje; kadar je dejavnost (npr. učenje) le sredstvo za doseganje nagrad in izogibanje negativnim posledicam.

Primeri: učimo se, ker želimo doseči dobro oceno; zavzeto delamo, da bi napredovali v službi ...

Notranja motivacija:

Kar počnemo, je samo po sebi vir zadovoljstva; vir spodbud za dejavnost (npr. učenje) je v posamezniku; notranje smo motivirani, kadar nekaj počnemo, da razvijemo svoje sposobnosti, ker nas neko področje zanima ...

Primeri: učimo se psihologijo, ker nas zanima, kaj tvori duševno plat posameznika; vpišemo se na tečaj španščine, ker želimo obvladati ta jezik ...

2. raven:	opredelitvi in 2 primera za vsako vrsto motivacije	4 točke
	opredelitvi in 1 primer za vsako vrsto motivacije	3 točke
1. raven:	opredelitvi ali opredelitev in 1 primer za 1 vrsto motivacije	2 točki
	opredelitev ali 1 primer za 1 vrsto motivacije	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:

Razlaga odnosa med motivacijo in drugimi duševnimi procesi s primeri:

- negativna **čustva** slabo učinkujejo na motivacijo (npr. zaradi nesrečne ljubezni nismo prizadevni pri učenju);
- motivacija (npr. interes) lahko poveča našo **pozornost** (npr. če se zanimamo za modo, bomo pri neki osebi prej opazili zanimiv kos oblačila);
- motivacija spodbuja **učenje** (npr. če nas neka snov zanima, vztrajamo pri učenju kljub utrujenosti);
- motivacija spodbuja **mišljenje** (npr. ker smo radovedni in se zanimamo za problem, ga rešujemo vztrajno, ne glede na ovire in težavnost, porodijo se nam nove ideje) ...
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

4. raven:	3 razlage odnosa med motivacijo in duševnimi procesi ter primer za vsako razlago	3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti odgovorov.

3. raven:	2 razlagi odnosa med motivacijo in izbranimi duševnimi procesoma ter primer za vsako razlago	2 točki
	1 razlaga odnosa med motivacijo in izbranim duševnim procesom ter primer	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Presoja okoljskih dejavnikov, ki vplivajo na notranjo motivacijo za učenje in delo, ter utemeljitve, npr.:

- zanimiva in aktualna učna snov: **ker** pri učencu vzbudi radovednost, želi izvedeti več o tej snovi;
- eksperimentalno delo v šoli: **ker** učenec iz lastne izkušnje spoznava npr. neko kemijsko reakcijo;
- učitelj, ki spodbuja osebni napredek učencev: **ker** so učenci osredotočeni na lasten razvoj sposobnosti, ne pa na primerjavo z drugimi;
- sodelovalni delovni tim: **ker** je sodelovanje z drugimi izziv;
- izzivalne delovne naloge: **ker** pri nalogah, ki so primerno zahtevne in ravno prav nove, posameznik čuti izziv, da jih opravi;
- vodja, ki omogoči svobodo ustvarjanja: **ker** je posameznik lahko iniciativen, ustvarjalen, ni omejen s pritiski;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven: presoje 3 okoljskih dejavnikov in utemeljitve	4 točke
presoji 2 okoljskih dejavnikov, vsaka utemeljena	3 točke
5. raven: presoji 2 okoljskih dejavnikov, 1 utemeljena	2 točki
presoja 1 okoljskega dejavnika z utemeljitvijo ali 2 presoji	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2009, str. 8.

 3. ESEJ

ZNANJE:

Opredelitev: agresivno obnašanje je telesno ali besedno vedenje, katerega namen je povzročanje telesne ali duševne škode; agresivnost je oblika antisocialnega vedenja, ko namerno nekoga oškodujemo ...

Oblike besedne agresivnosti: zmerjanje, žaljenje, posmehovanje, spletkarjenje, ostra kritika ...

Oblike telesne agresivnosti: pretepanje, spotikanje, klofutanje ...

OPOMBA: Oblike besedne ali telesne agresivnosti kandidat lahko poimenuje ali ponazori s primeri.

2. raven: opredelitev ter navedene 3 oblike besedne in 3 oblike telesne agresivnosti	4 točke
opredelitev ter navedeni 2 obliki besedne in 2 obliki telesne agresivnosti	3 točke
1. raven: opredelitev in navedene 3 oblike agresivnosti ali pomanjkljiva opredelitev ter navedeni 2 obliki besedne in 2 obliki telesne agresivnosti	2 točki
opredelitev agresivnosti ali navedene 3 oblike agresivnosti	1 točka

RAZUMEVANJE IN UPORABA:

Frustracijska razlaga agresivnosti: agresivno obnašanje je posledica frustracij, ki nastanejo, ko je posamezniku preprečeno doseči cilj; usmerjeno je lahko k izvoru frustracije ali pa na nadomestni objekt (premeščanje agresivnosti) ...

Primer: Navijači so frustrirani, ker njihova ekipa izgublja; moti jih »krivično« sojenje sodnikov ..., zato začnejo zmerjati sodnika, preklinjati, kričati na igralce, metati predmete na igrišče, izzivati spopade z varnostniki ...

Vedenjska oz. socialna razlaga agresivnosti: agresivno obnašanje se razvije z modelnim učenjem in/ali instrumentalnim pogojevanjem; modele, ki jih cenimo in so za agresivno obnašanje nagrajeni, posnemamo; agresivno obnašanje, ki je podkrepljeno (ker z njim dosežemo zaželeno), ponavljamo ...

Primer: Priljubljeni vodja navijačev je nezadovoljen zaradi zgrešenega strela in vrže stol s tribune proti igrišču. Drugi navijači njegove ekipe, ki želijo biti kakor on deležni občudovanja in pokazati svojo neustrašnost, ga posnemajo ...

Biološka razlaga agresivnosti: agresivno obnašanje je posledica notranje energije posameznika, ki se mora usmeriti navzven skozi ustrezne ventile. Če teh ventilov za sproščanje prirojenih agresivnih teženj ni, agresija nenadzorovano izbruhne ...

Primer: Navijači imajo močno težnjo po pretepanju, uničevanju. Že pred prihodom na stadion športno prireditev jemljejo kot prostor, kjer se bodo »izživeli«. Ker imajo veliko energije, izbruhne agresivno vedenje do varnostnikov, sodnikov ...

4. raven:	poimenovani, opisani in s primeroma ponazorjeni 2 razlagi	4 točke
	poimenovani in opisani 2 razlagi, 1 ponazorjena s primerom	3 točke
	OPOMBA: Če se primeri ne nanašajo na navijače športne prireditve, se odgovor oceni na 3. ravni.	
3. raven:	poimenovana <i>ali</i> opisana in s primerom ponazorjena 1 razlaga ali	2 točki
	poimenovana in opisana 1 razlaga brez primera	
	opisana 1 razlaga ali poimenovani 2 razlagi	1 točka

INTERPRETACIJA IN VREDNOTENJE:

Načini za zmanjševanje pogostosti agresivnega vedenja navijačev na športnih prireditvah s pojasnitvami, npr.:

- **preprečevanje možnosti za izgrede:** prepreči se vnos pirotehničnih sredstev, alkoholiziranih oseb se ne spusti na stadion ..., ker pod vplivom alkohola »popustijo zavore« in se poveča verjetnost razgrajanja, pretepanja, metanja predmetov na igrišče ali na tribuno z navijači nasprotne ekipe ...;
- **sankcioniranje kršitev:** dovolj varnostnikov na tekmi skrbi, da se strasti preveč ne razplamtijo in navijači ne začnejo »vdirati« na igrišče, metati predmetov, uničevati tribun ..., če kdo od navijačev pokaže takšne težnje, se ga takoj odstrani ...;
- **nagrajevanje (podkrepitev) športnega obnašanja:** za tiste, ki se vedejo primerno, se po končani igri omogoči zbiranje avtogramov pomembnih igralcev, nekaterim se razdelijo brezplačne vstopnice za naslednjo tekmo ...;
- **pozitivni modeli:** mediji prikazujejo dostojno vedenje navijačev na tribunah; starši in vrstniki, ki se z mladostniki udeležijo športnih prireditev, z dobrimi zgledi kažejo navijanje brez izgrede; priljubljeni igralci zaprosijo svoje navijače za primerno vedenje na tekmah ...;
- **demokratični/avtoritativni slog vzgoje v družini:** oblikuje posameznike, ki so odgovornejši, imajo bolj razvite socialne veščine ...;
- drugi smiselni odgovori s pojasnitvami po presoji ocenjevalca.

6. raven:	predlagani in pojasnjeni 3 načini	4 točke
	predlagana in pojasnjena 2 načina	3 točke
5. raven:	predlagan in pojasnjen 1 način	2 točki
	predlagana 2 načina	1 točka

OPOMBA: Za celoten esej kandidat lahko dobi **dodatne točke** od 1 do 3 v skladu z merili v Predmetnem izpitnem katalogu 2009, stran 8.

IZPITNA POLA 3**Strukturirane naloge****1. NALOGA**

A) Opredelitev:

Pozornost je usmerjenost (osredotočenost) na omejeno število dražljajev.

Ugotovitev zunanjih dejavnikov pozornosti:

1. primer: ponavljanje dražljaja,
2. primer: intenzivnost (jakost) dražljaja,
3. primer: gibanje; spreminjanje dražljaja

OPOMBA: Kot ustrezne odgovore štejemo tudi opise, ne le poimenovanja zunanjih dejavnikov pozornosti, npr. ker se dražljaj ponavlja.

2. raven:	opredelitev pozornosti in ugotovitev 3 dejavnikov	3 točke
1. raven:	opredelitev pozornosti in ugotovitev 2 dejavnikov
ali ugotovitev 3 dejavnikov	2 točki
	opredelitev pozornosti ali ugotovitev 2 dejavnikov	1 točka

B) Opis vpliva notranjih dejavnikov na pozornost s primeri:

- potrebe in motivi usmerjajo pozornost; bolj smo pozorni na stvari, ki jih potrebujemo:
npr. ko smo lačni, bomo takoj opazili pekarno, trgovino ...;
- intenzivnost (trajanje) pozornosti je pogosto odvisna od naših motivov:
npr. če nas neka snov pri psihologiji zanima, lahko zbrano poslušamo učiteljevo razlago celo uro ...;
- čustva lahko omejijo obseg pozornosti:
npr. če smo zaljubljeni, bomo pozorni predvsem na ljubljeno osebo ...;
- kaj bomo opazili (smer pozornosti), je pogosto odvisno od predznanja in izkušenj:
npr. na sprehodu je izkušen gobar pozoren na gobe in jih takoj opazi, nekdo drug pa rože in zeliščne rastline ...;
- kako hitro bomo postali pozorni na neki dražljaj, je odvisno od izkušenj:
npr. hitreje nam vzbudi pozornost jok našega otroka ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

4. raven:	opisana vpliva 2 notranjih dejavnikov, vsak ponazorjen s primerom	4 točke
	opisana vpliva 2 notranjih dejavnikov, 1 ponazorjen s primerom
ali opisan vpliv 1 notranjega dejavnika, 2 ponazorjena s primerom	3 točke
3. raven:	opisan vpliv 1 notranjega dejavnika in ponazorjen s primerom
ali opisan vpliv 2 dejavnikov ali 2 dejavnika ponazorjena s primerom	2 točki
	opisan vpliv 1 notranjega dejavnika ali 1 dejavnik ponazorjen s primerom	1 točka

C)

Zamisel oglasa za izbrani izdelek ali storitev, npr.:

Oglas za šolski časopis: oblikovali bi radijski oglas, ki bi ga pred izdajo časopisa predvajali vsak dan na začetku glavnega odmora. Oglas bi se začel z verzi znane popevke, nato bi sledil slogan: »Bodi cool – beri, kaj dogaja na šoli«, ki bi bil glasnejši od popevke v ozadju.

Pojasnitve, zakaj bo zamišljeni oglas pritegnil pozornost, npr.:

- oglas predvajamo vsak dan – pozornost vzbudijo dražljaji, ki se pogosto ponavljajo;
- slogan je predvajan glasneje – bolj ko je dražljaj intenziven, bolj se vriva v zavest;
- vsebina slogana – bolj bomo pozorni na oglase izdelkov, ki nas uspejo prepričati, da jih potrebujemo za zadovoljitev pomembnih potreb ...;
- izbrana popevka – prej pritegnemo pozornost z vplivanjem na čustva, npr. s predvajanjem popevke, ki je dijakom všeč ...;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	opis oglasa s pojasnitvijo 3 dejavnikov pozornosti (vključeni notranji in zunanji dejavniki)	4 točke
	opis oglasa s pojasnitvijo 2 dejavnikov pozornosti (vključeni notranji in zunanji dejavniki)	3 točke
5. raven:	opis oglasa s pojasnitvijo 2 dejavnikov pozornosti	2 točki
	opis oglasa s pojasnitvijo 1 dejavnika pozornosti ali splošna pojasnitev (brez opisa oglasa)	1 točka

 2. NALOGA

- A) Opredelitev psihološkega testa:**
 Psihološki ali psihometrični testi so standardizirani instrumenti za merjenje psihičnih značilnosti (lastnosti).
- Značilnosti standardiziranega testa:**
- Vprašanja in naloge so vnaprej določeni in enaki za vse testirance.
 - Postopek testiranja je enak za vse (dobijo enaka navodila; pri testih sposobnosti je pogosto omejen čas).
 - Rezultat testa se ugotavlja na podlagi norm populacije.
- 2. raven:** opredelitev in 2 značilnosti testa 3 točke
- 1. raven:** opredelitev in 1 značilnost **ali** 2 značilnosti 2 točki
 opredelitev **ali** 1 značilnost 1 točka
- B) Utemeljitev za ustrezno izbiro tehnike v povezavi s problemom:**
- Intervju**, npr. katera poklicna področja ga zanimajo, kakšne izobrazbene cilje ima ...,
ker je potreben osebni stik; ker so potrebna dodatna vprašanja in odgovori ...;
- Vprašalnik**, npr. kako učinkovite strategije učenja ima dijak, katere poklicne interese ima ...,
ker spraševanec vprašanja bere in lahko odgovarja nanje v lastnem tempu; odgovori so vnaprej pripravljene, zato hitreje pridobimo želene podatke ...
- Sociometrična tehnika**, npr. koliko so izražene vodstvene lastnosti, kako deluje posameznik v skupini ...,
ker meri stopnjo povezanosti članov skupine; opredeli sociometrični status v skupini ...
- 4. raven:** 2 raziskovalni tehniki poimenovani, primera in utemeljitev za vsako 4 točke
 2 raziskovalni tehniki poimenovani, primer in utemeljitev za 1 3 točke
- 3. raven:** 1 raziskovalna tehnika poimenovana, primer in utemeljitev 2 točki
 1 raziskovalna tehnika poimenovana in primer **ali** 1 točka
 1 raziskovalna tehnika poimenovana in utemeljitev
- OPOMBA: Če kandidat poimenuje dve vrsti iste raziskovalne tehnike, npr. vprašalnik odprtega in vprašalnik zaprtega tipa, je ocenjen na 3. ravni.

C) Prednosti psihološkega testa v primerjavi z nestrukturiranim intervjujem, npr.:

- je veljaven, zanesljiv, objektivni ...; zadosti merskim karakteristikam,
- je standardiziran; ima norme,
- vse naloge so vnaprej sestavljene,
- lažji za statistično obdelavo,
- mogoča je skupinska uporaba,
- možnost ponovnega testiranja (retestiranja),
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

Pomanjkljivosti psihološkega testa v primerjavi z nestrukturiranim intervjujem, npr.:

- strog postopek testiranja (prostor, čas, navodila ...),
- zaradi postopka testiranja ga vprašanec doživlja bolj stresno,
- manj osebnega stika,
- vprašanja so vnaprej postavljena ter ne omogočajo dodatnih podvprašanj in pojasnjevanja odgovora,
- čas reševanja nalog je lahko omejen,
- težje pridobimo testirance za sodelovanje, npr. v raziskavi,
- včasih je reševanje zelo zahtevno,
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	3 prednosti in 2 pomanjkljivosti ali obratno	4 točke
	2 prednosti in 2 pomanjkljivosti	3 točke
5. raven:	2 prednosti in 1 pomanjkljivost ali obratno	2 točki
	2 prednosti ali 2 pomanjkljivosti ali 1 prednost in 1 pomanjkljivost	1 točka

 3. NALOGA

- A)** **Opredelevanje samopodobe:**
 Je celota predstav, stališč, sodb o samem sebi; posameznikovo doživljanje samega sebe.
- Poimenovanje in opis področja:**
 Čustvena samopodoba: zaznave in prepričanja o izražanju in obvladovanju čustev.
2. raven:	opredelitev, poimenovanje in opis	3 točke
1. raven:	opredelitev in poimenovanje ali opredelitev in opis ali poimenovanje in opis	2 točki
	opredelitev ali poimenovanje	1 točka
- B)** **Področja samopodobe in primeri samoopisa mladostnice:**
- **šolska (akademska) samopodoba**
 npr. Zadovoljna sem s svojimi ocenami. Mislim, da bom tudi pri študiju uspešna.
 - **telesna samopodoba**
 npr. Mislim, da imam prijetno zunanost. Pri športnih dejavnostih sem spretna in hitra.
 - **socialna (medosebna) samopodoba**
 npr. Mislim, da sem med vrstniki priljubljena. Hitro sklenem novo prijateljstvo.
- OPOMBA: Če kandidat v delu A pravilno ne poimenuje področja samopodobe (čustvena samopodoba), lahko to področje navede in ponazori v delu B.
4. raven:	navedba še 3 področij samopodobe in 2 ponazoritvi za vsako področje	4 točke
	navedba še 3 področij samopodobe in 1 ponazoritev za vsako področje	3 točke
3. raven:	navedba še 2 področij samopodobe, vsako ponazorjeno	2 točki
	navedba še 2 področij samopodobe ali	1 točka
	navedba in ponazoritev 1 področja samopodobe ali	
	2 ponazoritvi samopodobe	

C) Značilnosti osebe z ustrezno pozitivno samopodobo in pojasnitve:

- realno zaznavanje svojih osebnostnih lastnosti, vedenja in sposobnosti,
npr. oseba se zaveda, da v nekaterih konfliktnih situacijah hitro vzkipi, zato se poskuša tedaj zavestno obvladati;
- samospoštovanje, oseba ne dovoli, da jo drugi razvrednotijo,
npr. oseba ima pozitivno mnenje o sebi in je kritika ljudi ne potre hitro;
- konstruktivno spoprijemanje z duševnimi obremenitvami,
npr. oseba, ki izgubi zaposlitev, ne obupa, ampak išče oglase za delo in vztrajno pošilja prošnje;
- zdravi, vzajemno zadovoljivi medosebni odnosi,
npr. oseba ima z bližnjimi sproščen odnos, kaže zanimanje za druge, jim pomaga;
- sočutje z drugimi,
npr. oseba zna razumeti čustva drugega;
- osebna neodvisnost,
npr. oseba se zanaša na lastne moči, ni odvisna od odobravanja drugih;
- radovednost pri sprejemanju novih izkušenj, izzivov,
npr. ko se oseba spopade z novo delovno nalogo, ji ta predstavlja izziv;
- postavljanje visokih, a dosegljivih ciljev,
npr. študent si postavi cilj, da bo redno študiral, in si s pridnim študijem to prizadeva doseči;
- drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca.

6. raven:	3 značilnosti s pojasnitvami	4 točke
	3 značilnosti z 2 pojasnitvama	3 točke
5. raven:	2 značilnosti, vsaka pojasnjena	2 točki
	2 značilnosti ali 1 pojasnjena značilnost	1 točka

4. NALOGA

A) Poimenovanje in časovna opredelitev faz:

oralna faza (1. leto)
 analna faza (2.–3. leto)
 falična faza (3.–5./6. leto)

Ugotovitev faze: falična faza

2. raven: poimenovanje in časovna opredelitev 3 faz, ustrezna ugotovitev 3 točke

1. raven: poimenovanje in časovna opredelitev 2 faz **ali** poimenovanje 3 faz in ustrezna ugotovitev 2 točki

poimenovanje in časovna opredelitev 1 faze **ali** poimenovanje 2 faz **ali** poimenovanje 1 faze in ustrezna ugotovitev 1 točka

B) Opis Ojdipovega kompleksa:

Otrok se naveže na starša nasprotnega spola, starša istega spola pa doživlja kot tekmeca v boju za njegovo ljubezen in je do njega ambivalenten: rad ga ima, a z njim tudi tekmuje.

(Pojavi se – v povezavi z odkritjem možnosti kastracije – tudi otrokov strah pred maščevanjem starša istega spola za ljubezen, ki jo otrok doživlja do starša nasprotnega spola.)

Rešitev Ojdipovega kompleksa:

- otrok se identificira s staršem istega spola; sprejme moško spolno vlogo,
- opusti starša nasprotnega spola kot objekt ljubezni,
- razvije se nadjaz; otrok ponotranji prepovedi in zapovedi staršev ...

OPOMBA: Odgovor je ustrezen, če kandidat navede dve značilnosti rešitve Ojdipovega kompleksa. Opisuje lahko Ojdipov kompleks nasploh ali konkretno za dečke ali za deklice.

4. raven: opis Ojdipovega kompleksa in pojasnitev rešitve 3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti odgovora.

3. raven: opis Ojdipovega kompleksa in pomanjkljiva pojasnitev rešitve 2 točki

opis Ojdipovega kompleksa **ali** pomanjkljiva pojasnitev rešitve 1 točka

OPOMBA: Pojasnitev rešitve Ojdipovega kompleksa je pomanjkljiva, če kandidat pojasnjuje le del rešitve, npr. otrok se identificira s staršem istega spola.

Primerjava Freudove in Eriksonove teorije razvoja, npr.:

Freudova teorija	Eriksonova teorija
<ul style="list-style-type: none"> • razvoj poteka skozi 5 faz; zadnja faza razvoja je časovno vezana na puberteto, • poudarek je na psihoseksualnem razvoju; razvoj je povezan z izvorom in zadovoljevanjem libida; • v falični fazi se pojavi Ojdipov kompleks; rešitev Ojdipovega kompleksa pomembno zaznamuje posameznikovo življenje ...; 	<ul style="list-style-type: none"> • razvoj poteka skozi 8 faz; obsega celotno življenjsko obdobje, • poudarek je na psihosocialnem razvoju; za razvoj so pomembni medosebni odnosi, izkušnje posameznika ...; • za vsako stopnjo je značilna psihosocialna (razvojna) kriza; na posameznikov razvoj vpliva uspešnost rešitve te krize ...;
<ul style="list-style-type: none"> • prve štiri faze razvoja v Freudovi in Eriksonovi teoriji časovno sovpadajo; • oba avtorja pripisujeta pomembno vlogo v razvoju posameznika drugim ljudem, npr. v otroštvu najprej mami, nato družini ...; • obe teoriji sta stopenjski; • obe teoriji sta psihodinamski; • drugi smiselni odgovori po presoji ocenjevalca. 	

6. raven: 3 primerjave (razlike in/ali podobnosti) obeh teorij

3–4 točke

OPOMBA: Ocena 3 ali 4 točke je odvisna od kakovosti odgovora.

5. raven: 2 primerjavi obeh teorij

2 točki

1 primerjava obeh teorij

1 točka